

Jaarverslag 2024

van

Stichting “De Palingaak”

gevestigd te Heeg

Bestuur

José Arbon, lid
Rinus Grondsma, lid
Jan Willem Hoorn, secretaris
Robert Jan Nieveen, lid
Maarten Stuurman, voorzitter
Peter Tiebout, penningmeester
Freerk Visserman, lid

Overige gegevens

Vestigingsadres en ligplaats palingaak:	De Skatting 81, 8621 BV Heeg
Correspondentieadres:	De Skatting 77, 8621 BV Heeg
Website:	www.palingaak.nl
Kamer van Koophandel:	01111279
BTW-nummer:	NL 8153.08.450.B01
IBAN:	NL68 RABO 0116 4863 25

Verslag van het bestuur

Inleiding

Stichting “De Palingaak” is opgericht op 14 december 2005. De stichting is een zogenaamde Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). De organisatie bestaat geheel uit vrijwilligers. Op grond van artikel 2 van de statuten luidt het doel van de stichting als volgt:

1. *De stichting heeft ten doel het bevorderen van de instandhouding van het erfgoed van de internationale palinghandel vanuit Zuidwest Fryslân en het bijzonder vanuit de dorpen Heeg, Gaastmeer en Workum op Londen zoals die handel van de zeventiende tot en met het eerste kwart van de twintigste eeuw plaatsvond, en het onder de aandacht van een breed publiek brengen van dit erfgoed;*
2. *De stichting tracht haar doel te verwezenlijken door:*
 - *het verzamelen, restaureren en tentoonstellen, dan wel doen tentoonstellen, van historische voorwerpen en geschriften die betrekking hebben op de palinghandel vanuit Zuidwest Fryslân;*
 - *het bestuderen van en het publiceren over deze handel;*
 - *het bouwen en in de vaart brengen en houden van een zo origineel mogelijke palingaak;*
 - *het restaureren en in de vaart houden van andere historische schepen die nauw met de historische palinghandel verbonden zijn;*

en voorts al het overige in de breedste zin des woords dat de doelstelling ten dienste staat.

De stichting heeft geen winstoogmerk.

In december 2009 zijn de statuten gewijzigd in verband met aangepaste ANBI vereisten. In 2012 heeft een onderzoek door de Belastingdienst plaatsgevonden en is de status van culturele ANBI herbevestigd.

Activiteiten in 2024

In de winter 2023/2024 heeft het onderhoud van de aak zich gericht op het vaarklaar maken voor de zeereizen in de zomer van 2024 naar Londen. Er is een update van de navigatie tot stand gebracht, zijn de veiligheidsvoorzieningen aan boord verder verbeterd, zijn de zeilen & tuigage gecontroleerd en deels vernieuwd. In het bijzonder zijn wij Jugo Baya, Rinus Grondsma en Johannes Hobma hiervoor erkentelijk. Alle controles hebben plaatsgevonden volgens de branchenorm van de Beroepsvaart voor Bruine Zeilschepen. In een logboek worden voortaan de bevindingen van elke vaart vastgelegd, verbeteringen genoteerd en doorgevoerd.

De voorjaarsbijeenkomst op 2 maart kende een grote opkomst. Maarten lichtte aan de hand van een beeldpresentatie de komende zeereizen naar Londen toe. Gelet op het grote aantal vrijwilligers en donateurs, die belangstelling toonden om mee te varen, konden twee reizen naar Londen worden gepland, één in de eerste helft van juli en één in de tweede helft van augustus. José Arbon zorgde weer voor de innerlijke mens.

Douwe Bootsma en Jelger de Jong hebben het bestuur gestimuleerd om projectmatig te werken aan verjonging. Dat leidde onder die noemer tot drie initiatieven. Het eerste initiatief betreft het onder de

aandacht brengen bij de jeugd van Heeg van de geschiedenis van de palinghandel vanuit Zuidwest Fryslân en de functie van de palingaak daarin. Marijke van den Esschert en Peter Tiebout hebben daarvoor een programma met de basisschool De Opstekker ontwikkeld. Jan Willem Hoorn en Martijn Perdijk zijn doende met praktijkbegeleiding voor de houtbouwleerlingen van ROC Firda in Sneek, zodat er weer stageplekken bij jachtwerf Wind & Water komen en leerlingen tevens kunnen meewerken aan de restauratiewerkzaamheden, die de aak de komende jaren nodig zal hebben. Douwe Bootsma en Jelger de Jong werken, samen met Freerk Visserman, aan het derde initiatief, te weten het binden & boeien van jongeren om vrijwilliger te worden. Zij richten zich daarbij op tochten met de aak op groot water. Juist daar laat de aak zien waarvoor het gebouwd is.

De reizen naar London hebben in 2024 de nodige inspanningen van het bestuur betekend. De materiële, logistieke en financiële voorbereidingen, de oefentochten, de toegankelijkheid van het Verenigd Koninkrijk na de Brexit en natuurlijk de vaartochten zelf vergen de nodige aandacht en tijd. Maarten Stuurman was als eindverantwoordelijke bij alle vier tochten aan boord. De opvarenden hebben zijn schipperskunde en verbindende kracht ervaren, waardoor deze tochten mooie herinneringen en vriendschappen achterlaten. Van alle tochten is door Maarten een verslag gemaakt, dat op de website van de palingaak is terug te vinden.

Aangezien het boek over de reis naar London uitverkocht raakte, heeft Klaas Smit in opdracht van het bestuur aan de volgende versie gewerkt. Daarin zijn tevens de ervaringen met de reis naar de Oostzee in 2022 opgenomen. De titel van het boek is daarom 'Met de palingaak Korneliske Ykes II op zee', met als ondertitel 'Handelsreizen in het kielzog van onze voorouders'.

In 2024 is verder gewerkt aan het in beeld brengen van de historie van de palinghandel en de aken. Het nazatenonderzoek richt zich op de 'mannen aan boord'. Feite Terpstra heeft een groot archief opgebouwd met namen van schippers en bootslieden. Samen met Joost Aulbers en Robert Jan Nieveen werkt Maarten Stuurman dit verder uit. Zo ontstaat een tijdslijn vanaf de veertiende eeuw, die veel inzicht geeft in de visserij, de handel en de omstandigheden waarin deze mannen hun werk deden.

Met het Fries Scheepvaartmuseum komt een vernieuwende weergave van de palinghandel op London tot stand, met daarin niet alleen aandacht voor de reders, maar ook voor de schippers en bootslieden.

Ook maken we melding van onze samenwerking met de palingklipper uit Gaastmeer. Bij grote gezelschappen bieden de aak en de klipper samen een prachtige accommodatie en is het schitterend hen beide op de Friese meren te zien varen.

Het bestuur heeft in 2024 gewerkt aan de voorbereidingen voor Sail Amsterdam, welk evenement in de tweede helft van augustus 2025 plaatsvindt. Het streven was erop gericht om over zee aan te varen en via het Noordzeekanaal het IJ in Amsterdam te bereiken, om aldaar deel te nemen aan het hospitality-programma. Inmiddels weten we dat dit streven de nodige hindernissen kent.

Natuurlijk hebben in 2024 ook weer avondvaarten vanaf de ligplaats aan het erf van Pier Piersma plaatsgevonden. Het slechte weer in het voorjaar, alsmede de afwezigheid van de aak voor de Londonreizen, heeft ervoor gezorgd dat er dit jaar minder avondtochten hebben plaatsgevonden dan de voorgaande jaren.

Tenslotte heeft de aak weer in Workum gelegen bij het vertrek van de schepen voor de Strontrace. Velen hebben vanaf de aak dit vertrek meegemaakt.

Vrijwilligers

De stichting is geheel afhankelijk van vrijwilligers. Zij kent geen betaalde krachten. Ook kent de stichting geen vrijwilligersvergoedingen. Ook in 2024 telde de stichting zo'n 40 vrijwilligers. Ongeveer de helft bestaat uit schippers en bemanningsleden. De anderen houden zich bezig met de organisatie,

de ontvangsten aan boord, communicatie, administratie, fondswerving en wat er al verder niet te doen valt in het kader van de doelstelling van de stichting.

Het vrijwilligersbeleid in dit boekjaar verder vorm en inhoud gekregen, onder meer door het verjongingsproject en een betere planning/organisatie voor hun inzet, opleiding/training en oefenvaarten.

Bestuur

Het bestuur is in 2024 negenmaal bijeengewees, te weten op 22 januari, 28 februari, 27 maart, 29 april, 27 mei, 24 juni, 24 september, 21 oktober en 2 december. Aan de vergaderingen namen steeds Douwe Bootsma en/of Jelger de Jong deel.

Het penningmeesterschap is sinds dit jaar geheel in handen van Peter Tiebout. Tijdens de voorjaarsbijeenkomst is ceremonieel afscheid genomen van Rob Bosman. Hij heeft 'de penningen' zo'n acht jaar uiterst consciëntieus beheerd, waarvoor grote dank.

Op 2 december is afscheid genomen van Rinus Grondsma als bestuurslid. Hij heeft zich meer dan tien jaar ingezet voor de aak. Hij was veelvuldig schipper of bemanningslid bij de avondvaarten en arrangementen. Daarnaast zorgde hij voor het onderhoud en koesterde op die manier de aak, zowel op haar ligplaats in de zomer als in de winterberging. Het bestuur is Rinus veel dank verschuldigd. Het is fijn om van Rinus te vernemen dat we altijd incidenteel een beroep op hem mogen blijven doen. Zo blijft hij deelgenoot van ons vrijwilligerteam.

Het bestuur bestaat derhalve eind 2024 uit José Arbon, Jan Willem Hoorn, Maarten Stuurman, Robert-Jan Nieveen, Peter Tiebout en Freerk Visserman.

Financiën

Ter toelichting op de cijfers:

Resultatenrekening						
Baten	2024	2023	Lasten	2024	2023	
Omzet	12.148	13.338	Onderhoud schepen	3.618	7.925	
			Brandstof	925		
Sponsors en donateurs	17.947	8.302	Kosten tochten	5.944		
Boekverkoop	1.832	316	Gederfde inkomsten	6.360		
Bijdrage bemanning	1.220		Verzekeringen	2.889	2.889	
Inzet vrijwilligers	10.380	5.365	Kosten boeken	5.591	1.750	
Rente baten	-	18	Administratie	1.863	729	
Overige baten		716	Marketing	1.542	391	
			Inzetvrijwilligers	10.380	5.365	
			Catering	4.063	5.338	
			Bankkosten	261	332	
			Afwaardering palingaak	-	1.000	
			Overige kosten	401	2.232	
Nadelig / batig saldo	310				104	
Totaal	43.837	28.055		43.837	28.055	

Omzet

De omzet betreft de met de verhuur van het schip behaalde opbrengsten. Door de twee reizen naar Londen zijn er minder avondvaarten en arrangementen geweest.

Sponsors en donateurs

De sponsor- en donateursbijdragen liggen aanzienlijk hoger dan in het voorgaande jaar. Zo nam het aantal donateurs in 2024 toe van 28 naar 51. Verder ontving de stichting sponsorbijdragen van de Ondernemers Vereniging Heeg (OVH2000) en de PW Jansen Stichting voor het verjongingsproject.

Inzet vrijwilligers

Inzet vrijwilligers is ook weer dit jaar enorm geweest. Om enigszins deze bijdrage in beeld te brengen is een zeer voorzichtige schatting gemaakt van de uren die gemaakt zijn.

Het is duidelijk dat de Stichting zonder onze vrijwilligers geen bestaansrecht heeft.

Onderhoud schepen

Onderhoud van het schip is essentieel. Door de inzet van veel vrijwilligers konden de kosten relatief beperkt blijven. Er wordt de komende jaren wel het nodige onderhoud verwacht, gegeven witrot in het boeisel en het feit dat de palingaak inmiddels zo'n vijftien jaar 'oud' is (zie verder onder voorziening onderhoud).

Kosten Boek

Dit jaar is het boek aangevuld en opnieuw uitgebracht. Er is veel interesse in het boek. En de verwachting is dat we daarmee het komende jaar weer inkomsten mee gaan genereren.

Balans 31-12-2024					
Activa	2024	2023	Passiva	2024	2023
Palingaak	65.000	65.000	Eigen vermogen 1/1	87.180	87.077
Overige vast activa	3	3	Resultaat boekjaar	-310	104
Totaal vaste activa	65.003	65.003	Eigen vermogen 31/12	86.870	87.180
Debiteuren	870	742	Voorziening eigen risico	10.000	10.000
Nog te ontvangen sponsorgelden	7.500		Voorziening groot onderhoud aak	25.000	25.000
Totaal vorderingen korte termijn	8.370	742	Totaal lange schulden	35.000	35.000
Spaarrekening	55.000	60.000	Divers kortlopend	9.220	3.150
Rekening courant	4.683	1.650	Voorziening evenementen	2.000	2.000
Kas	50	50	Crediteuren	16	114
Totaal liquide middelen	59.733	61.700	Totaal korte schulden	11.236	5.264
Totaal activa	133.106	127.445	Totaal passiva	133.106	127.445

Ter toelichting:

Vaste activa

Gegeven het resultaat is ervoor gekozen om geen vermindering van de boekwaarde te verrichten.

De overige vaste activa, een tweetal houten zeilbootjes en een schaalmodel van een palingaak (in "Talma State" in Heeg tentoongesteld), zijn voor een symbolische waarde ad € 1,00 in de boeken opgenomen.

Vorderingen en liquide middelen

Alle vorderingen, transitoria en liquide middelen zijn opgenomen tegen de nominale waardes.

Voorziening onderhoud

Onderhoud aan de Palingaak is kostbaar. Voor de Londen reizen is weer kritisch naar de staat van het schip gekeken en daar waar nodig actie genomen.

Kleiner, normaal onderhoud is zoals gebruikelijk zoveel mogelijk ten laste gebracht van het jaar waarin het plaatsvindt.

Er is een meerjarenplan opgesteld voor het groot onderhoud en voorziening groot onderhoud is op niveau.

Voorziening eigen risico

Door veranderde opstelling van verzekeringsmaatschappijen t.o.v. historische zeegaande schepen dreigden de jaarlijkse kosten voor het verzekeren van de aak ruim boven de € 11.000,00 uit te komen.

Op de exploitatie van de Korneliske Ykes II is dat geen haalbare kostenpost. Reden voor het bestuur om in 2019 de discussie aan te gaan met de verzekeraars. Gekozen is na uitgebreid onderzoek voor een realistischer, maar minder uitgebreide dekking. Tevens moest gekozen worden voor een aanzienlijk groter eigen risico bij schades. Om dat risico acceptabel te maken is in 2019 een voorziening getroffen.

Het jaarverslag is vastgesteld in de bestuursvergadering van 24 februari 2025 te Heeg.